Засоби, що застосовуються в форум-театрі, створюють у групі атмосферу безпеки, самоповаги, активності – атмосферу, що сприяє емоційному розвитку кожного учасника і кожної учасниці. Для досягнення цієї мети форум-театр застосовує техніку, яка використовується у тренінгових програмах: роботу в колі; відкритий простір; контракт-правила; обговорення; рольові ігри; індивідуальну роботу;роботу в малих групах; застосування вправ, ігор, спрямованих на покращення психологічної атмосфери в групі, отримання досвіду і просування вперед; активне слухання. До того ж, інтерактивний театр за два роки практичної роботи надав можливість нашим волонтерам-акторам оволодіти суто театральними техніками: виразною мовою; сценічним рухом; акторською майстерністю.

Таким чином, залучення студентів до нових сфер та інноваційних форм волонтерської діяльності сприяє активізації їх особистісного розвитку, набуттю професійних знань та вмінь, формуванню активної громадської позиції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку / [Вайнола Р.Х., Капська А.И., Комарова Н.М. та ін.]. – К. : Академпрес, 1999. – 112 с.
2. Крок за кроком до майбутньої професії: практичний посібник для волонтерів. – Харків, 2009. – 94 с.
3. Лях Т.Л. Соціально-педагогічна діяльність студентських волонтерських груп : дис. … канд. пед. наук : 13.00.05 / Лях Тетяна Леонідівна. – К., 2009. – 304 с.
4. Підготовка волонтерів та їх роль у реалізації соціальних проектів / [під заг. ред. І.Звєрєвой, Г.Лактіновоїї]. – К. : Науковий світ, 2001. – 53 с.
5. Форум-театр: формула виходу з кризи: навч.-метод. посіб. для бажаючих створити форум-театр / [Л. Гук, М. Григоріва, Д. Доусет та ін.]. – К., 2007. – 68 с.

УДК 378.937:378.147.15

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ

Пономаренко О.В., к. пед. н., доцент

Запорізький національний університет

У статті розкриваються особливості педагогічної підготовки майбутніх учителів в умовах кредитно-модульної системи навчання. Надається аналіз інноваційних технологій, які розробляються та використовуються у Запорізькому національному університеті з метою забезпечення якості професійної підготовки майбутніх вчителів.

Ключові слова: професійна підготовка,навчально-виховний процес, інноваційні технології.

Пономаренко О.В. ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ В УСЛОВИЯХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМЫ ОБУЧЕНИЯ / Запорожский национальный университет, Украина.

В статье раскрываются особенности педагогической подготовки будущих учителей в условиях кредитно-модульной системы обучения. Предоставляется анализ инновационных технологий, которые разрабатываются и используются в Запорожском национальном университете с целью обеспечения качества профессиональной подготовки будущих учителей.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, учебно-воспитательный процесс, инновационные технологии.

Ponomarenko O.V. INNOVATIVE TECHNOLOGIES OF PREPARATION OF FUTURE TEACHERS IN THE CONDITIONS OF CREDIT-MODULE DEPARTMENTAL TEACHING / Zaporizhzhya national university, Ukraine

In the article the features of pedagogical preparation of future teachers open up in the conditions of the credit-module departmental teaching. The analysis of innovative technologies which are developed and used in the Zaporozhia national university with the purpose of providing of quality of professional preparation of future teachers is given.

Key words: professional preparation, educational process, innovative technologies.

Процес європейської інтеграції дедалі помітніше впливає на всі сфери життя держави, не оминув він і вищої освіти. Відтак, Україна чітко визначила орієнтири на входження в освітній та науковий простір

Європи, здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог, щораз наполегливіше працює над практичним приєднанням до Болонського процесу [1, с. 3].

Модернізація системи вищої освіти в Україні (Закон «Про вищу освіту» та ряд нормативних актів Міністерства освіти і науки України) має деякі спільні ознаки з Болонським процесом (уведення ступеневої системи освіти), але за більшістю напрямів вона йому не відповідає. Це пов'язано з тим, що вихідні концепції такої модернізації не були зорієнтовані на інтегрування національної освіти в Європейський простір. Вони більшою мірою мали «внутрішній» характер і переважно зводилися до «прилаштування» системи вищої освіти до нових внутрішніх реалій. На сучасному етапі концепцію реформування вищої освіти слід докорінно переглянути і створити програму послідовного її зближення з європейським освітнім і науковим простором [1, с. 161].

Вища школа завжди була одним із основних виховних інститутів суспільства і в сучасних умовах зростає її роль у вихованні студентської молоді. Зміни в духовному житті країни, відсутність у суспільстві чіткого загальновизначеного ідеалу виховання потребують інтенсивного пошуку нових підходів до виховання у вищій школі, запровадження нових методів впливу на самосвідомість молодої людини і водночас відродження ефективних випробуваних старих форм організації виховного процесу.

Успішність навчально-виховного процесу обумовлена великою кількістю факторів, кожен з яких є надзвичайно важливим, і тому нехтування будь-якого з них обов'язково призводить до непорозумінь і зниження його ефективності. Одним із основних, якщо не найбільш вагомим чинником, що забезпечує результативність процесу навчання є безпосередньо сам педагог, який бере на себе роль вчителя і вихователя. Зокрема саме до особистості майбутнього педагога висуваються ряд надзвичайно серйозних вимог. Серед них можна виділити головні, без виконання яких неможливо стати висококваліфікованим викладачем, та другорядні, які власне не є обов'язковими для педагога, але саме вони розкривають неповторність його особистості, формують зокрема індивідуальність, що в змозі навчати й виховувати іншу особистість. Як основні, так і другорядні вимоги відносимо до психології діяльності та спілкування педагога.

Стратегією подальшої діяльності у сфері вищої європейської освіти є активний перехід на сучасні, багатополюсні методи і форми організації навчально-виховного процесу, сприяння розвитку педагогічної взаємодії на рівні «викладач – студент», розширення повноважень студентських колективів відносно вибору й отримання навчальної інформації, заохочення ініціативності й бачення кінцевих результатів щодо отримання особистістю певного освітнього рівня. Основні напрямки модернізації освітянської діяльності визначено у Національній доктрині розвитку освіти, яка була схвалена на 2-му Всеукраїнському з'їзді освітян і затверджена Указом Президента України у 2002 році [1]. Сподіваємось, також буде оновлено та доповнено з'їздом, який очікується вже у цьому році.

Основна ідея розвитку системи вищої освіти в Україні – це поетапний перехід національної системи освіти до європейського геокультурного і соціокультурного просторів. Вважаємо за необхідне враховувати корисний досвід європейських країн у сфері державного управління інтеграційними процесами. Так, органи законодавчої та виконавчої влади повинні створити такі умови функціонування освітніх закладів, які забезпечували б організацію інформаційного і науково-технологічного співробітництва з освітніми інститутами розвинених країн, сприяли б проведенню спільної науково-дослідницької діяльності, навчанню та підвищенню кваліфікації науковців.

Досвід впровадження освітніх інновацій підтверджує, що у вишах одним з головних завдань вдосконалення навчально-виховного процесу є контроль за якістю підготовки фахівців. Розгляду питання про якість фахової педагогічної підготовки присвячено праці сучасних вітчизняних і зарубіжних науковців: Я.Я. Болюбаша, Б.Л. Вульфсона, В.Г. Кременя, К.В. Корсака, М.Ф. Степко, В.Д. Шинкарука, М.К. Ван Дер Венде, Р. Проді, Г. Хрістофера.

Метою нашої статті є розкриття особливостей педагогічної підготовки майбутніх учителів в умовах кредитно-модульної системи навчання з використанням інноваційних технологій.

Загалом процес навчання, формування та розвитку фахівця має у своєму підґрунті такі аспекти.

По-перше, психологічне обґрунтування системи навчання та формування спеціаліста. Цей особливо важливий аспект реалізується у взаємозв'язку з економічними, технологічним, інформаційними та соціокультурними напрямами.

По-друге, підвищення уваги на організацію контролю системою якості освіти в цілому та на розвиток особистості окремо.

Це можливо, на нашу думку, коли буде здійснено проектування та моделювання управлінської стратегії щодо визначення якості освіти, планування управлінського шляху, а саме: врахування навчально-освітньою системою потенційних можливостей особистості, наявність в організації перспективних планів резерву професіоналів, безперервність освіти, забезпечення зворотного зв'язку, навчання в

професійній діяльності, наближення його до реальної практики (ділові ситуації практичного спрямування, ділові ігри та ін.).

Необхідно також враховувати при контролю за якістю освіти та при підготовці кадрів елементів професійної деформації, регресивного особистісного розвитку фахівця, цілісність формування особистості (необхідність визначення місця навчання й підготовки фахівців у процесі їх розвитку).

Ще одним з основних сучасних аспектів контролю за якістю освити є спеціальна психолого-педагогічна підготовка викладачів, психологів, консультантів.

Реалізація цих важливих складових спрямована на формування в особистості інтегральних здібностей і якостей. Успішність цього процесу забезпечує перехід зовнішніх впливів у внутрішні регулятори поведінки, які впливають на рівень задоволеності обраної спеціальності та власну професійну діяльність. Важливим свідченням готовності особистості до професійної діяльності є не самі собою знання та вміння, а сформовані на їх основі переконання, професійно значущі властивості та здібності. Не менш вагомим індикатором є також ставлення до дестабілізуючих чинників професійного становлення і розвитку. При цьому слід зважати і на моральні, інтелектуальні, емоційно-вольові особливості кожної особистості.

Першим європейським досвідом використання кредитної системи не тільки для нагромадження й реалізації кредитів у своєму вузі, але і для їх академічного визнання у вузах-партнерах стала Європейська система трансферту кредитів (ECTS), що виникла в 1988 році у рамках програми «Еразмус» і апробувалася на протязі 6 років 145 вузами європейських країн.

Впровадження кредитно-модульної системи у навчально-виховний процес вишів України, обумовлене Болонською угодою, поставило перед освітянами завдання переосмислення та реформування існуючої системи оцінювання студентів, Шляхом реалізації став перехід до системи академічних кредитів, як аналогу європейській кредитно-трансферній системі (ECTS). Саме її розглядають як засіб підвищений мобільності студентів щодо переходу з однієї навчальної програми на іншу.

Відповідно до вимог європейського співтовариства, система оцінювання кожної країни повинна бути сумісною з розробленою запровадженою європейською кредитно-трансферною системою. Основним принципом є системність та систематичність оцінювання навчальної діяльності студента, визначення його досягнень за всі види виконуваних робіт (аудиторні види, консультації, індивідуальну та самостійну роботу, різні види практики, виконання наукових робіт).

За такої системи здійснюється об'єктивніше оцінювання навчальних досягнень студента, що певним чином унеможливлює суб'єктивне ставлення до нього викладача.

Для України модернізація системи контролю якості постає актуальною проблемою в першу чергу в контексті загальноєвропейського простору вищої освіти. Проблеми інноваційного менеджменту в освіті упродовж усього цивілізованого історичного розвитку людства були актуальними. Особливо суттєвого і змістового статусу вони набули в другій половині XX ст. Початок нинішнього століття це час історичних підсумків і народження нових ідей. На зламі століть осмислюються знання, досвід, формується нове розуміння сенсу життя, створюється якісно нова модель суспільства. Це період активного розвитку й оновлення соціальне економічної, суспільно-політичної сфер життя, вироблення і впровадження нових технологій [1].

Безперечно, на перший план виступає освіта як процес і результат засвоєння знань, розвитку, формування життєвої компетенції. Впровадження інновацій в освіту є і потребою, і вимогою, і завданням, і об'єктивною реальністю [1, с. 2]. Держава відчуває нагальну потребу в освічених спеціалістах з високим рівнем культури, мобільності, творчості, адаптавносгі до соціально-економічних змін, а також необхідність запроваджувати нові знання, використовувати сучасні способи передачі інформації та застосовувати інноваційні освітні технології.

В Україні проблема забезпечення якості освіти перебуває на важливому плані суспільної уваги [2]. Ця проблема постала не спонтанно, а в тісному зв'язку з цілою низ-кою глобальних чинників, серед яких, по перше, вплив науково-технічного прогресу на наше життя, потреба відповідних змін у підготовці фахівців ринкової економіки, по друге, курс держави на європейську інтеграцію і, як наслідок, потреба враховувати вимоги Болонського освітнього процесу, по третє, розширення й набуття нової якості демократичних процесів і побудова громадянського суспільства.

Управлінське рішення в освіті має грунтуватися на новітніх методологічних розробках як вітчизняних, так і закордонних науковців, а також унікальних особливостях освітніх систем кожної країни. Якість освіти є категорією, яка за своєю суттю відображає різні аспекти освітнього процесу; філософські, соціальні, педагогічні, політичні, демографічні, економічні та ін. Так, російський дослідник В.Г. Казаков [3], формулюючи поняття якості освіти, визначає її через складові, до яких зараховує освітні стандарти, професіоналізм, сучасні технічні засоби навчання, сучасні педагогічні технологи, якість навчання,

навчально-виробничу базу, освітній менеджмент, маркетинг, соціальне партнерство та багатоканальне фінансування.

Сучасні українські дослідження свідчать, що основними чинниками, які забезпечують якість освіти, є [3]:

1) професійна підготовка суб'єктів викладання, їхні особистісні якості (порядність, відповідальність, принциповість, толерантність тощо);

2) навчально-методичне забезпечення процесу підготовки (навчальні посібники, методичні розробки);

3) наявність системи контролю й оцінювання викладання, рівня знань суб'єктів уміння, що відповідає сучасним вимогам;

4) застосування в навчально-виховному процесі сучасних освітніх технологій (активних методів навчання, intenet -технологій тощо);

5) залучення суб'єктів навчально-виховного процесу до науково-дослідницької діяльності;

6) відповідність програм навчальних дисциплін сучасним вимогам;

7) контакти з провідними іноземними фахівцями;

8) належне матеріально-технічне забезпечення процесу підготовки;

9) забезпеченість науковою літературою освітніх закладів;

10) використання матеріалів психолого-соціологічних та інших досліджень;

11) спрямованість викладання на формування соціальних якостей сучасного фахівця;

12) стимулювання самостійної роботи суб'єктів навчання тощо.

Серед основних напрямів вдосконалення непростого процесу контролювання за якістю освіти є інноваційний менеджмент, який є неодмінною складовою стратегічного менеджменту в освіті. Інноваційний менеджмент – це сукупність принципів, методів та інструментів управління інноваційними процесами, а саме запровадженням нових ідей, знань, представлених у вигляді фундаментальних і прикладних наукових досліджень та розробок. Сутність менеджменту інновацій полягає у забезпеченні умов для внесення системних змін у діяльність освітніх закладів, спрямованих на їх розвиток і покращення роботи [4].

У педагогіці поняттям «інновація» позначають нововведення, новизну, зміну, запровадження чогось нового. Стосовно педагогічного процесу інновація означає введення нового в мету, зміст, форми і методи навчання та виховання; в організацію спільної діяльності вчителя і учня, вихованця [4].

Ю. Рашкевич висвітлював проблеми входження України в Болонський процес і в його межах впровадження в повному обсязі ECTS як єдиної системи кредитного трансферу [1].

Стан і якість сучасної системи оцінювання знань студентів розглянув і міністр освіти і науки України І. Вакарчук, зачіпаючи тему об'єктивності виставлення балів та можливі шляхи покращення системи.

Дослідженням даної проблеми також займався Філоненко І., зокрема наголошуючи на перевагах комп'ютерного тестування та даючи певні поради щодо використання різних типів тестових завдань відповідно до мети самого заняття. Войцеховська О.В., Бєдна Л.М., Ієвлєв О.М. розглядали тести успішності як засіб підвищення ефективності навчального процесу та інші [5].

Не зважаючи на те, що проблеми тестування турбують творчих освітян вже більше десяти років, вони запишаються актуальними. Авторами згаданих вище робіт переважно здійснено деталізований розгляд окремих аспектів проблеми використання тестових завдань в умовах ECTS (здебільшого розглядаються проблемні питання застосування тестових завдань у межах вивчення окремої навчальної дисципліни).

Логіка розкриття проблеми вимагає розгляду сутності базових термінів та понять. У контексті досліджуваної проблеми варто звернути увагу на такі поняття, як кредит, модуль, модульний контроль, оцінювання, тест, тест як система, класифікація тестів.

Кредитом є обсяг навчального матеріалу, який може бути засвоєний студентом із певного курсу, причому кредит складається зі змістових модулів або блоку змістовних модулів. Змістові модулі кредиту є окремими самостійними частинами дисципліни (розділ, кілька тем), які логічно об'єднують кілька навчальних елементів модуля відповідно до навчальної програми. Вони вивчаються студентами послідовно і завершуються модульним контролем. Контроль успішності студентів забезпечується модульно-рейтинговою системою оцінки знань.

Модулем є завершена частина освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу і забезпечує певний рівень формування знань, умінь та навичок спрямованих на професійну діяльність.

Проектуванням модульно-розвивального навчання у вищих навчальних закладах (вишах) активно почали займатися вчені після видання цілого ряду наказів Міністерства освіти і науки (МОН) України щодо проведення експерименту по впровадженню положень Болонської конвенції, Вивченню світового досвіду і особливо європейського простору приділяють увагу вчені провідних вишів України.

Так, в умовах ECTS є обов'язковим оцінювання всіх видів діяльності для отримання студентами необхідної кількості балів. Отже, оцінювання – це формалізований або експертний процес визначення рівня навчальних досягнень студентів, який завершується виставленням балів.

Отже, загально-педагогічна підготовка студентів до майбутньої педагогічної діяльності в умовах кредитно-модульної системи навчання, характеризує процес формування, закріплення і активізації готовності особистості студента до педагогічної діяльності або виконання педагогічних завдань. Тобто, це організований вплив викладачів на особу окремого студента чи студентську групу, з метою настроювання на виконання певного завдання і створення суб'єктивних умов для ефективного використання і прояву знань, умінь та навичок, здібностей, інших якостей, в процесі майбутньої професійної діяльності.

Одним з важливих стратегічних завдань на сьогоднішньому етапі модернізації вищої освіти України є забезпечення якості підготовки майбутніх вчителів на рівні міжнародних стандартів. Розв'язання цього завдання можливе за умови впровадження інноваційних технологій навчання.

З метою інтенсифікації процесу навчання у Запорізькому національному університеті розроблені та використовуються наступні інноваційні технології.

На історичному факультеті:

1. Інформаційно-демонстраційні модулі електронного атласу з історії України.

Змістом проекту є розробка технології залучення різноманітного ілюстративного матеріалу - карт, схем, рисунків, гравюр і т. ін., - без яких важко уявити повноцінне викладання історії. Запропоновано власний спосіб створення та редагування історичних картографічних джерел, а також окреслено основоположні моменти створення наочної, зручної в роботі високомобільної програми по створенню картографічних електронних бібліотек.

Пропонована система обробки історичних карт призначена для організації роботи з картами за принципом електронного атласу, тобто окрім функцій проглядання карт повинні бути присутніми функції прив'язування певної інформації (без обмеження обсягу і формату) про ту чи іншу деталь карти, за якою стоїть географічний об'єкт, історична подія, персоналія тощо, безпосередньо до самої карти, а також організація користування самою картою з прив'язаною до неї інформацією про об'єкти в режимі реального часу.

Створені модулі електронного атласу з історії України: «Великий Луг Запорозький», «Визвольна війна середини XVII ст.», «Новослобідський козацький полк», «Катеринославська губернія у 1850 році».

2. Електронна енциклопедія історії українського козацтва.

Довідкова система, призначена для наукової, навчальної і освітньої роботи в галузі історії та українознавства. Енциклопедія присвячена унікальному явищу вітчизняної історії - українському козацтву. У 1372 статтях відображено громадський устрій, господарські заняття, побут, військове мистецтво, духовність козацтва, розкрито його роль у боротьбі українського народу за свободу, віру і правду. Показано продовження традицій українського козацтва в суспільно-політичному житті XIX-XX ст. Подано інформацію про діяльність вітчизняних і зарубіжних дослідників і митців по відтворенню героїчного минулого у наукових працях і художніх творах. Енциклопедія містить 283 ілюстрацій та 79 карт.

На факультеті іноземної філології:

Стратегічною домінантою оптимізації навчально-виховного процесу на факультеті іноземної філології є інтеграція та адаптація методологічних принципів та методик навчання до стандартів Європейського освітнього простору.

Зазначена метастратегія визначає парадигму часткових стратегічних методичних напрямків у межах держаної освітньо-виховної програми «Освіта для інноваційних суспільств».

Магістральним методологічним принципом координації навчального процесу на факультеті виступає динамічне освоєння безперервного освітнього континууму в межах інноваційної філософсько-дидактичної концепції «нерепресивного мислення».

Реалізація положень згаданої дидактичної концепції передбачає інкорпорацію наступних інноваційних методичних підходів:

1. Залучення комунікативного підходу, що передбачає, у свою чергу, алгоритмічну активацію парадигми відповідних методик формування ЗУН студентів у процесі розгортання заняття (до комунікативні методики, умовно-комунікативні методики, комунікативні методики).

2. Залучення інтерактивного підходу, що передбачає активацію парадигми відповідних методик презентації та закріплення навчального матеріалу (унілатеральні методики, білатеральні методики, рекурсивні методики).

3. Активація якісно інноваційної системи риторичних тактик викладача в процесі розгортання заняття, в тому числі (інформативна тактика, ініціююча тактика, модеративна тактика).

4. Активна інкорпорація в алгоритмічний континуум заняття інтерактивних та мультимедійних засобів презентації навчального матеріалу.

Сутність методики «занурення», що пропонується для навчання професійно-орієнтованої англійської мови полягає в поетапно-концентричній організації навчального процесу (часткове «занурення» —> поурочне навчання —> повне «занурення»), здійсненні спеціального відбору та структуризації лексики за блок-компактним методом, а також в розробленій системі вправ, спрямованої на розвиток мовленнєвих навичок й умінь в основних видах мовленнєвої діяльності (слуханні, говорінні, читанні й письмі). Термін «занурення» означає мінімальне використання рідної мови або повну її відсутність в процесі навчання професійно-орієнтованої англійської мови. Запропонована методика дозволяє за доволі стислий термін (80-100 навчальних годин) здійснити цілеспрямований розвиток комунікативних вмінь у професійній сфері. Лексичний аспект передбачає оволодіння 4500-5000 лексичними одиницями, а граматичний аспект - засвоєння основних граматичних конструкцій у майже всіх категоріях часу.

Концептуальною ідеєю зазначеної методики є створення й підтримка іншомовного професійно-орієнтованого навчального середовища в малих групах спеціалістів (10-12 чоловік), об'єднаних спільною трудовою діяльністю у відповідній сфері (а отже, спільними цілями в оволодінні професійно-орієнтованою англійською мовою, спільною лексичною основою). Умови такого іншомовного професійно-орієнтованого навчального середовища сприяють успішній реалізації основних принципів інтенсивного методу навчання (принцип особистісного спілкування, принцип колективної взаємодії, принцип концентрованої організації навчального матеріалу) для активізації іншомовної мовленнєвої діяльності кожного члену малої навчальної групи.

На факультеті соціальної педагогіки та психології функціонує комп'ютерний клас з професійної орієнтації та психологічної реабілітації студентів з особливими потребами.

У спеціалізованому комп'ютерному класі студенти з особливими потребами можуть набирати реферати, курсові роботи, використовувати ресурси електронної бібліотеки, працювати в мережі Інтернет, а також отримувати необхідні знання та навички зі спеціальних комп'ютерних програм JAWS for Windows та NVDA.

У Запорізькому Національному університеті навчається достатня кількість студентів, які мають різні вади зору. Додаткова спеціальна техніка дозволить також студентам виконувати перекладацьку діяльність, адаптувати психологічні тести за допомогою рельєфно-крапкового друку, креслити схеми, мапи, малюнки, створювати наочні посібники, атласи, психодіагностичні матеріали для професійної орієнтації та реабілітації студентів з вадами зору на сучасному рівні. Ця тифлотехніка допоможе підвищити рівень отримуваних знань незрячими та слабозорими студентами, а також буде створено базу знань, вмінь та навичок для подальшого пристосування таких молодих осіб до майбутньої професії, що співпадає з загальною соціальною політикою нашої держави.

Метою даного комп'ютерного класу є створення інформаційно-комп'ютерного простору для незрячих та слабозорих студентів і фахівців вишів Запоріжжя для подолання фізичних і технічних бар'єрів у доступі до друкованої інформації і її обробки, а також надання знань і вироблення практичних навичок користування комп'ютером і системою Internet за спеціально розробленою програмою з подальшим використанням у практичній діяльності та поширення набутого досвіду серед вишів України.

Також факультети ЗНУ вносять ряд пропозицій з розробки і впровадження інноваційних технологій до навчального процесу.

Математичний факультет пропонує застосування універсальної системи автоматизації проектувальних робіт FORTU-FEM при вивченні фундаментальних дисциплін та спецкурсів, що входять до програм підготовки бакалаврів та магістрів зі спеціальностей «Прикладна математики» та «Інформатика»

Система FORTU-FEM призначена для автоматизації чисельних розрахунків напружено-деформівного стану складних інженерних конструкцій і споруд, що необхідно для дослідження їх міцності та

довговічності. Фактично комп'ютерним експериментом замінюється тривале і дороге експериментальне дослідження. FORTU-FEM адаптована до виконання лабораторних робіт зі спецкурсу «Метод скінченних елементів» використання при викладанні певних розділів фундаментальної дисципліни «Чисельні методи», що входять до програми підготовки бакалаврів та магістрів зі спеціальностей «Прикладна математики» і «Інформатика». її особливістю є інтерактивна можливість змінювання методів розрахунку та повна візуалізація їх результатів (у двовимірній та тривимірній постановці). Наочність цього процесу істотно покращує сприйняття досить важкого навчального матеріалу та дає можливість формування у студентів професійних практичних навичок з наступним їх використанням у практичній діяльності фахівців з автоматизації проектувальних робіт машинобудівної галузі з використанням даної системи.

Факультет іноземної філології для підвищення ефективного викладання теоретичних дисциплін наголошує на необхідності створення мультимедійного курсу «Вступ до мовознавства» в основі якого лежить використання загальноприйнятого програмного забезпечення у поєднанні інноваційною філософсько-дидактичною концепцію «нерепресивного мислення».

Реалізація положень згаданої дидактичної концепції передбачає інкорпорацію наступних інноваційних методичних підходів під час створення мультимедійного курсу:

- залучення комунікативного підходу, що передбачає, у свою чергу, алгоритмічну активацію парадигми відповідних методик формування ЗУН студентів у процесі розгортання заняття;
- залучення інтерактивного підходу, що передбачає активацію парадигми відповідних методик презентації та закріплення навчального матеріалу (унілатеральні методики, білатеральні методики, рекурсивні методики);
- активація якісно інноваційної системи риторичних тактик викладача в процесі розгортання заняття, в тому числі: інформативна тактика, ініціююча тактика, модеративна тактика;
- активна інкорпорація в алгоритмічний континуум заняття інтерактивних та мультимедійних засобів презентації навчального матеріалу

На *філологічному факультеті* здійснюється розробка:

1. Дистанційного курсу «Українська мова як мова спілкування» для студентів-філологів та студентів неспеціальних факультетів, який включатиме: навчально-методичні матеріали; он-лайн-картки для перевірки самостійної роботи; он-лайн-тести для контролю знань.
2. Електронних діалектологічних карт на яких відображатимуться: особливості сучасного діалектного варіювання української мови на території Нижньої Наддніпрянщини; ареали розповсюдження діалектної лексики та фразеології.

Біологічним факультетом розроблено новітню технологію викладання навчального курсу «Безпека життєдіяльності».

Новизною розробки є створення та впровадження в учбовий процес діагностичного комплексу прогнозу адекватності поведінки людини в умовах надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру.

Згідно розробленої технології, в процесі практичних занять студенти реалізують експрес-тестування показника психоемоційної врівноваженості в реальному режимі часу за допомогою розроблених в ЗНУ приладу «Тремор-діагност», комп'ютерних тестів «Індивідуальна хвилина», «Стоп-тест», «Вегетативний профіль».

На основі одержаних об'єктивних даних тестування студенти роблять висновки про свій індивідуальний психоемоційний профіль, який дозволяє прогнозувати адекватність поведінки в умовах надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

Розроблена технологія передбачає також освоєння студентами навичок самокорекції свого психоемоційного стану немедикаментозними методами та додержання правил індивідуальної психогігієни на основі розроблених в ЗНУ «Антистресових окулярів».

Ця розробка дозволяє студентам самостійно реалізовувати тренінг формування адекватного реагування на обумовлені надзвичайними ситуаціями стресові ситуації за допомогою сучасних психофізіологічних та біоадаптивних психотехнологій.

Розробки не мають аналогів та пройшли успішне; випробування в рамках викладання учбового курсу «Безпека життєдіяльності» в Запорізькому національному університеті.

Впровадження розробки в учбовий процес створює передумови для практичного освоєння студентами основних правил індивідуальної психогігієни як суттєвого аспекту безпеки життєдіяльності і який необхідний для подальшої успішної професійної реалізації майбутніх фахівців, успішної їх адаптації в

соціум, формування стійких навичок оптимальної поведінки в умовах надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, соціально-політичних небезпек.

Вищезазначене дозволяє зробити висновок, що у Запорізькому національному університеті розробляються та використовуються інноваційні технології які забезпечують якість професійної підготовки майбутніх вчителів на рівні міжнародних стандартів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вища освіта України і Болонський процес: навчальний посібник / [за ред. В.Г. Кременя]. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
2. Антонюк М.С. Психологічні особливості формування у студентів умінь і навичок самостійної роботи / М.С. Антонюк // Сучасні педагогічні технології у вищій школі: наук.-метод. зб. – К., 1995. – С. 111–113.
3. Вікторов В. Основні критерії та показники якості освіти / В. Вікторов // Вища освіта України. – 2002. – № 1. – С. 54–59.
4. Даниленко Л. Інноваційний освітній менеджмент: навчальний посібник / Л. Даниленко. – К.: Главник, 2006. – 144 с. – (Серія «Психологічний інструментарій»).
5. Божович Е.Д. Психолого-педагогические критерии эффективности обучения и принципы построения контрольно-диагностических заданий / Е.Д. Божович // Нетрадиционные способы оценки качества знаний школьников. - М., 1995. – С. 6–12.

УДК 37.015.3:347.96

МОТИВАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПОЗИЦІЇ СТУДЕНТІВ ЮРИДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Торбенко І.О., здобувач

Кіровоградський державний педагогічний університет ім. В.Винниченка

У статті розглянуто проблеми мотивації формування професійної позиції студентів юридичних спеціальностей. Автором проаналізовано основні мотиви вибору студентами професійної діяльності, визначено структуру професійної мотивації.

Ключові слова: мотив, мотивація, професійна позиція, професійна мотивація.

Торбенко И.А. МОТИВАЦИОННЫЕ ОСОБЕННОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОЗИЦИИ СТУДЕНТОВ ЮРИДИЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ / Кировоградский государственный педагогический университет им. В. Винниченко, Украина.

В статье рассматриваются проблемы мотивации формирования профессиональной позиции студентов юридических специальностей. Автором проанализированы основные мотивы выбора студентами профессиональной деятельности, определено структуру профессиональной мотивации.

Ключевые слова: мотив, мотивация, профессиональная позиция, профессиональная мотивация.

Torbenko I.O. MOTIVATIONAL PECULARITIES OF LEGAL SPECIALITIES STUDENTS PROFESSIONAL POSITION / Kirovograd state V. Vynnychenko pedagogical university, Ukraine.

The paper deals with the problems of professional position forming motivation of legal specialities students. The author analyses the professional activity reasons of the choice by the students, the structure of professional motivation is defined.

Key words: reason, motivation, professional position, professional motivation.

Найважливішим психологічним фактором, що впливає на розвиток творчого потенціалу особистості, є мотивація. Як відомо, вибір професії, професійна діяльність спонукаються одночасно кількома мотивами, які можуть мати різну спрямованість, підсилювати або послаблювати один одного. Наприклад, окремі мотиви, що спонукають абітурієнта подати заяву до виша, після зарахування його до числа згасають, інші – розвиваються. Ієрархія професійних мотивів, їх динаміка відображають процес становлення провідної діяльності, а також виражають спрямованість суб’єкта діяльності [11, с. 151–152].

Недостатня ефективність діяльності майбутнього юриста залежить як від різноманітних об’єктивних факторів (організаційних, соціально-психологічних тощо), так і від суб’єктивних – стійкої мотивації